

Gift i blomsternes nektar

Hans Christiansen har sendt redaktionen en artikel om gift i honning

Planternes sukkerholdige nektar indeholder en lang række stoffer, som gør dem attraktive for insekter som f.eks. bier, men som også har betydning for mennesker. Der er tale om vigtige aminosyrer og vitaminer, som især idrætsudøvere har brug for, men det har vist sig, at nogle planters nektar også kan indeholde giftstoffer som f.eks. nikotin, hvilket forekommer temmelig besynderligt, hvis formålet med nektaren er at tiltrække bestøvere til blomsten. Imidlertid ved vi, at blandt andet rododendron og mandeltræer kan indeholde ret store mængder nikotin, og for at studere det nærmere har nogle forskere fra Max Plank-instituttet i Tyskland udført nogle forsøg med nektar fra den vilde tobaksplante, *Nicotiana attenuata* og opdaget, at den indeholder 35 aroma og smagsstoffer, herunder nikotin. De testede 16 af disse stoffer på ligustersværmer, kolibri og myrer og bemærkede, at "forsøgsdyrene" tog mindre for sig af retterne, når der var nikotin i blandingen. Derefter udførte de lignende forsøg med en dyrket tobaksplante, der var gjort nikotinfri ved genmodificering. Her blev nektaren hentet uden forbehold.

Forskerne har fremsat den formodning, at et afskrækkende middel i nektaren kan bevirke, at "nektartyvene" bare tager en lille smule, så der også er noget til de næste bestøvere, der kommer på besøg. På den måde får planterne et stort antal besøgende til at sprede pollen mest muligt.

Andre forskere har påvist, at bier, der har hentet nektar med giftige stoffer, ikke henter nektar fra de samme planter igen de næste 24

timer. De er altså i stand til at tage ved lære, i det mindste et stykke tid.

En plante, der har lidt gift i nektaren, er Guldazalea (*Rhododendron luteum*), en almindelig haveplante. Som det ses, besøges den flittigt af bierne, der åbenbart ikke tager skade. Billedet stammer fra Botanisk Museum.

Tobaksplanten kan godt gro på vore breddegrader, og faktisk har man brugt udtræk fra tobaksplantens blade til at fremstille insektgift. Der er dog ingen grund til at være bekymret for giftig honning fra tobaksplanter, for den virker mest tiltrækkende om natten, hvor den udsender kraftige dufte, der først og fremmest tiltrækker natsværmer. Desuden har den et langt kronrør, som kræver en lang sugesnabel for at nå ned til nektaren. Her er natsværmer bedre egnet end bier.

Mange andre planter indeholder meget mere og andre gifte end nikotin. F.eks. er både liljekonval, tulipan og kartoffelplante giftige, og julerose er meget giftig.

Andre planter indeholder gift, der kan bruges i medicin, f.eks. valmue og digitalis (alm. fingerbøl).